

Súd: Okresný súd Prešov
Spisová značka: 13C/495/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8115230095
Dátum vydania rozhodnutia: 17. 09. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Peter Revický
ECLI: ECLI:SK:OSPO:2021:8115230095.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Prešov sudcom Mgr. Petrom Revickým v právnej veci žalobcu: O. N., A.. XX.XX.XXXX, W. F. XX, XXX XX F., zastúpenej JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom, Sov. Hrdinov 163/66, 089 01 Svidník, proti žalovanému: TELERVIS PLUS a.s., Staré Grunty 7, 841 04 Bratislava, IČO: 35 717 769, zastúpenému JUDr. Alanom Strelákom, advokátom, Na vříšku 12, 811 01 Bratislava, o vydanie bezdôvodného obohatenia 227,50 Eur a o určenie neprijateľnosti zmluvných podmienok, takto

rozhodol:

Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi sumu 227,50 Eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 8,05 % ročne z tejto sumy od 26.1.2016 do zaplataenia do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

U r č u j e , že zmluvná podmienka v Zmluve o spotrebiteľskom úvere č. 520120157, z 2.3.2012, uvedená v článku I. v znení: „Za poskytnutie úveru si veriteľ účtuje odmenu vo výške 18% z istiny pri úvere poskytnutom na 13 mesiacov a vo výške 5% z istiny pri úvere poskytnutom na 7 mesiacov“, j e n e p r i j a t e ľ n á .

U r č u j e , že zmluvná podmienka v Zmluve o poskytovaní domáceho servisu k zmluve o úvere č. 520120157, z 2.3.2012, uvedená v článku II. bod 2.2 v znení: „Klient sa zaväzuje využívať domáci servis a zaplatiť poskytovateľovi odmenu v celkovej výške 161,- Eur a to v pravidelných 2 mesačných splátkach vo výške 80,50 Eur.“, j e n e p r i j a t e ľ n á .

Žalobca m á n á r o k voči žalovanému na náhradu trov konania v rozsahu 100%, o ktorých výške rozhodne súd po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobou doručenou súdu 16.12.2015 sa žalobca domáhal, aby súd vydal rozsudok ktorým by rozhodol o povinnosti žalovaného vydať žalobcovi bezdôvodné obohatenie vo výške 227,50 Eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 8,05 % ročne z tejto sumy odo dňa nasledujúceho po doručení žaloby žalovanému do zaplataenia, a zároveň určil, že zmluvná podmienka v Zmluve o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXX, z 2.3.2012 v znení tak, ako je uvedená v druhom odseku výrokovej časti tohto rozsudku, a zmluvná podmienka v Zmluve o poskytovaní domáceho servisu zo dňa 2.3.2012, týkajúca sa odmeny za domáci servis, je neprijateľná.

2. Žalobu odôvodnil tým, že so žalovaným uzavrel dňa 2.3.2012 Zmluvu o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXX a žalovaný mu poskytol bezúčelový úver vo výške 350,- Eur. Uviedol, že v zmluve sa nachádzajú úrokové sadzby 20% a 14 % a odmeny vo výške 18% a 5% s tým, že celková čiastka, ktorú mal zaplatiť žalovanému predstavovala sumu 416,50 Eur. Zároveň došlo aj k uzatvoreniu zmluvy o poskytnutí domáceho servisu, podľa ktorej mal zaplatiť za službu žalovaného spočívajúcu v

konzultačných a nadštandardných službách odmenu vo výške 161,- Eur. Spolu teda mal za sumu 350,- Eur zaplatiť 577,50 Eur, a žalovanému bola celá táto suma vo výške 577,50 Eur aj uhradená.

3. Vo vzťahu k bezdôvodnému obohateniu žalobca všeobecne (bez komentára) uviedol, že zmluva o spotrebiteľskom úvere musí obsahovať náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. f), i) j) a k) zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch platného a účinného v čase uzatvorenia úverovej zmluvy, a že podľa § 11 ods. 1 písm. a) tohto zákona, pre absenciu vyššie uvedených údajov sa poskytnutý spotrebiteľský úver považuje za bezúročný a bez poplatkov. Bezdôvodné obohatenie žaluje vo výške rozdielu medzi jeho platbami, t.j. 577,50 Eur a výškou úveru 350,- Eur, teda 227,50 Eur. Dodal, že o tom, že sa žalovaný na jeho úkor bezdôvodne obohatil, sa dozvedel od Združenia na ochranu občana spotrebiteľa HOOS dňa 9.10.2015, kedy ho informovali o tom, že predmetná zmluva nemá náležitosti v zmysle zákona. Uviedol, že vo vzťahu k objektívnej premlčacej dobe Krajský súd Prešov a Žilina vo viacerých rozhodnutiach posúdil konanie dodávateľov ako úmyselné konanie vedúce k bezdôvodnému obohateniu tým, že nedávajú svoje zmluvy do súladu so zákonom o spotrebiteľských úveroch, a objektívna premlčacia doba je 10 ročná (k čomu poukázal na rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 2Co/9/2012 zo dňa 21.1.2013).

4. Vo vzťahu k určeniu neprijateľných zmluvných podmienok žalobca uviedol, že pojem neprijateľná podmienka vychádza z predpokladu, že ide o zmluvnú podmienku, ktorá napriek požiadavke dobrej viery spôsobuje materiálnu disproporciu ku škode spotrebiteľa (čl. 3 ods. 1 Smernice Rady 93/13/EHS). Túto skutočnosť je súd povinný preveriť z úradnej moci (§ 153 ods. 3 OSP, rozsudok SD EÚ C-240/98 až C-244/98), teda v tomto prípade sa nedá uvažovať o výsostnom práve spotrebiteľa, ktorý by nebol viazaný neprijateľnou podmienkou len za stavu, kedy by sa výslovne určenia jej neplatnosti domáhal (§ 3 ods. 5 veta prvá zák. č. 250/2007 Z.z.). Poukázal na to, že neprijateľná podmienka je absolútne neplatná (§ 53 ods. 5 OZ) a to samozrejme bez ohľadu na iniciatívu spotrebiteľa. Naliehavý právny záujem daný zákonom sa nepreukazuje. Ďalší žalobcovia (spotrebiteľia zastúpený rovnakým advokátom) v obdobných konaniach pritom na tomto mieste k tomu obvykle tiež podporne uvádzajú, že „s týmto stavom sa vysporiadal“ aj SD EÚ v rozsudku z 21. novembra 2002, Cofidis, C-473/00, keď uviedol, že „Národná právna úprava, ktorá národnému súdu v rámci konania o žalobe podanej poskytovateľom spotrebiteľského úveru proti spotrebiteľovi a spočívajúcej na zmluve medzi nimi uzavretej, znemožňuje po uplynutí premlčacej lehoty z úradnej povinnosti alebo na základe podnetu spotrebiteľa určiť, že podmienka obsiahnutá v zmluve medzi nimi uzavretej je nekalá, je v rozpore so smernicou Rady 93/13/EH.“ (pozn. súdu: v uvedenom rozsudku sa však SD EÚ zaoberal iba povinnosťou národného súdu podľa článku 6(1) hore uvedenej smernice zabezpečiť - v konaní o žalobe podanej dodávateľom proti spotrebiteľovi ochranu spotrebiteľa v zmysle uvedenej smernice aj pri spotrebiteľovej nečinnosti - aby nekalé podmienky neboli pre spotrebiteľa závažné. Už na tomto mieste tak treba poukázať na to, že uvedené rozhodnutie sa týkalo konania o žalobe podanej poskytovateľom proti spotrebiteľovi, a nie procesných podmienok a významu opačných konaní, a v rámci toho povinnosti členských štátov „zabezpečiť“ aby spotrebiteľia neboli viazaní nekalými podmienkami, vrátane možnej odradzujúcej funkcie súdneho rozhodnutia prispievajúcej k ukončeniu používania nekalých podmienok, a teda nie primeranosti, potrebnosti, zmyslu a podmienok akýchkoľvek ďalších resp. rôznych iných súdnych konaní iniciovaných naopak spotrebiteľom a týkajúcich sa opakovane rovnakého predmetu po splnení povinnosti členského štátu podľa článku 6(1) tejto smernice, najmä ak je ochrana žalobcu ako spotrebiteľa pred ním uvedenými neprijateľnými zmluvnými podmienkami, tak ako je to aj podľa vyjadrení a vedomostí samotného žalobcu uvedených v úvode tohto bodu a nižšie v bode 7. tohto odôvodnenia, našim štátom už zabezpečená - t.j. ak predmetné zmluvné podmienky už boli vyhlásené za neplatné, z ustanovenia § 53a OZ vyplýva pre dodávateľa povinnosť zdržať sa ich používania, a najmä neprijateľná podmienka je absolútne neplatná (§ 53 ods. 5 OZ), a to všetko bez ohľadu na iniciatívu spotrebiteľa - o čom žalobca, vychádzajúc z jeho žaloby, vie).

5. Žalobca poukázal na to, že nemožnosť súdov preskúmať zmluvné podmienky ako neprijateľné podľa § 53 ods. 1 OZ je daná za okolnosti, že ide o hlavný predmet plnenia a primeranosť ceny, a to všetko iba ak sú určité, jasné a zrozumiteľné alebo individuálne dohodnuté.

6. Žalobca uviedol, že odmena za poskytnutie úveru nie je individuálne dojednanou podmienkou, pretože z formy Zmluvy o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXX, z 2.3.2012 je nesporné, že spotrebiteľ nemôže ovplyvniť jej obsah, aj keď má možnosť oboznámiť sa s ňou pred jej podpísaním (§ 53 ods. 2 OZ). Dodal, že najmarkantnejším nedostatkom tejto odmeny je jej neurčitosť ako v cene tak aj v predmete plnenia

s tým, že určitosť každej zmluvnej podmienky je prvým predpokladom jej platnosti. Výška odmeny je priamo odvodená od hodnoty poskytnutej istiny a podrobnosti mechanizmu, ktorý mení jej reálnu výšku pre každého spotrebiteľa zvlášť, v zmluve o spotrebiteľskom úvere nie sú. Podľa žalobcu v zmluve o spotrebiteľskom úvere žalovaný neuvádza čo sám očakáva, že sa bude zaplatením odmeny kryť, a „plnenie za poskytnutie úveru teda nie je skutočným plnením“. Žalobca poukázal na C-143/13 bod 70 o tom, že predmet sporu vo veci samej sa netýka primeranosti medzi výškou tohto poplatku a akýmkoľvek plnením poskytnutým veriteľom, keďže sa tvrdí, že neposkytuje nijaké skutočné plnenie, ktoré by mohlo predstavovať protihodnotu tohto poplatku, takže otázka primeranosti nemôže vzniknúť. Podľa žalobcu je potrebné rozlišovať pojmy cena plnenia a primeranosť ceny. Má to zásadný význam, pretože iba zmluvné podmienky pri ktorých sa napáda primeranosť ceny môžu byť vylúčené z ex offio súdneho prieskumu (pozn. súdu: presnejšie len ak sa to týka primeranosti ceny hlavného predmetu plnenia) s tým, že zmluvnej podmienky, ktorej vyústením je cena plnenia, sa tento postup netýka.

K definícii hlavného predmetu plnenia žalobca uviedol, že Súdny dvor EÚ sa vyjadril tak, že vzhľadom na povahu článku 4 ods. 2 smernice 93/13 ako výnimky a na požiadavku striktného výkladu tohto ustanovenia, ktorá z toho vyplýva, zmluvné podmienky vzťahujúce sa na pojem „hlavný predmet zmluvy“ v zmysle tohto ustanovenia sa musia chápať ako podmienky, ktoré upravujú základné plnenia tejto zmluvy a ktoré ju ako také charakterizujú (C-26/13, body 49, 50). Služba zabezpečenia hotovostného preberania splátok ani administratívne práce a úkony súvisiace s poskytnutím úveru preto podľa názoru Komisie nepredstavujú základné plnenie z úverovej zmluvy (C-372/14, bod 46).

Žalobca zhrnul, že odmena za poskytnutie úveru nie je zmluvnou podmienkou, ktorá je hlavným predmetom plnenia, týkajúca sa primeranosti ceny a nie je určitá, jasná a zrozumiteľná. Hrubá nerovnováha v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa podľa neho spočíva v tom, že si žalovaný nárokuje poplatok za úkony, ktoré nie sú jeho zákazníkom vopred známe, kedy výška tejto odmeny dosahuje sumu, ktorú má spotrebiteľ zaplatiť ako úrok a navyše je neprijateľné, aby poplatok za vypísanie zmluvy závisel na výške poskytnutého úveru. Žalovaný vôbec nevysvetľuje, prečo žiada vyššiu odmenu od zákazníka, ktorý si požičiava vyššiu sumu, ako od toho, ktorému požičiava menej.

7. K odmene za poskytnutie úveru napokon žalobca poukázal aj na rozsudok Okresného súdu Bánovce nad Bebravou sp. zn. 3C/7/2012, z 29.2.2012, ktorý predložil (viď č.l. 23 súdneho spisu), a ktorý údajne právoplatne rozhodol o tom, že ide o neprijateľnú podmienku, a na výklad § 53a Občianskeho zákonníka, tak ako ho vyjadril Krajský súd Banská Bystrica v rozsudku zo dňa 10.9.2013, sp. zn. 14Co/321/2012, podľa ktorého: „Ustanovením § 53a OZsa do právneho poriadku zavádza i keď nepriamo precedenčný charakter súdneho rozhodnutia v spotrebiteľských veciach, pretože sa ním rozširuje pôsobnosť súdneho rozhodnutia v konkrétnej veci na všetky zmluvné vzťahy, v ktorých dodávateľ použil tú istú, alebo obdobnú zmluvnú podmienku. Z ustanovenia § 53a OZ vyplýva pre dodávateľa povinnosť zdržať sa používania zmluvnej podmienky, ktorú súd v akomkoľvek súdnom konaní označil za neprijateľnú, alebo neprijateľnosť zmluvnej podmienky vyplýva zo samotného rozhodnutia.“

8. Vo vzťahu k zmluve o poskytnutí domáceho servisu žalobca uviedol, že domáci servis je poskytovanie konzultačných a nadštandardných služieb spočívajúcich v starostlivosti o klienta pri poskytnutí úveru. Je to najmä služba spočívajúca v preberaní a zaúčtovaní peňažnej hotovosti určenej na úhradu splátky úveru, vedenie a kontrola splátkového kalendára, upozornenie na termín splátky a na prípadné následky nesplácania, a že táto služba je poskytovaná za odplatu.

To, že túto zmluvu je spotrebiteľ povinný so žalovaným uzavrieť, aby úver získal, že podľa žalobcu zrejme z výšky prvých 2 mesačných splátok v zmluve o spotrebiteľskom úvere, a to 7,- Eur s tým, že ďalších 5 mesačných splátok je vo výške 80,50 Eur, pričom zmluva o poskytovaní domáceho servisu je splatná v 2 mesačných splátkach po 80,50 Eur povinný, a k tomuto účelu sú evidentne prvé dve mesačné splátky úveru znížené na zanedbateľné minimum.

Žalobca tiež poukázal na ust. § 567 ods. 1 Občianskeho zákonníka (o tom, že dlh sa plní na mieste určenom dohodou účastníkov, a ak nie je miesto plnenia takto určené, je ním bydlisko alebo sídlo dlžníka) a vyslovil otázku prečo má platiť za niečo, na čo má právo zo zákona. Hrubá nerovnováha v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa podľa žalobcu spočíva v tom, že uzavretie zmluvy o poskytnutí domáceho servisu je podmienkou uzavretia zmluvy o spotrebiteľskom úvere, a v tom, že s ohľadom na vyššie uvedené striktné zákonné ustanovenie, žalovaný do zmluvy zakomponoval odplatu, ktorá nebola individuálne dohodnutá (§ 53 ods. 2 OZ), čím sa odklonil od zákona.

9. Žalovaný vo vojom písomnom vyjadrení so žalobou nesúhlasil a navrhol, aby súd žalobu zamietol. Vo vzťahu k nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia žalovaný namietal, že zmluva žalobcom vytknuté náležitosti podľa § 9 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch obsahuje. Uviedol, že termín konečnej splatnosti úveru je v bode 2 Obchodných podmienok s tým, že nie je nutné uvedení náležitosť vyjadriť dátumom, k čomu zároveň poukázal na rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 25Co/473/2014. Ďalej uviedol, že zákon explicitne nevyžaduje v zmluve ročnú úrokovú sadzbu s tým, že údaj o úrokovej sadzbe je uvedený v článku I. zmluvy ako celkový úrok, a obsahuje aj časovú konkretizáciu t.j. celú dobu trvania úveru. Výška, počet a termíny splátok istiny úrokov a iných poplatkov je v článku II., a RPMN v obchodných podmienkach, ktoré tvoria neoddeliteľnú súčasť zmluvy.

10. Vo vzťahu k zmluve o poskytovaní domáceho servisu žalovaný uviedol, že táto predstavuje individuálnu zmluvu a bola uzavretá až následne po uzatvorení úverovej zmluvy ako samostatná zmluva s tým, že jej uzavretie nebolo nikdy podmienkou uzavretia úverovej zmluvy a jednalo sa výslovne o zmluvnú voľnosť žalobcu, ktorý sám, dobrovoľne, bez nátlaku alebo bez hrozby neposkytnutia spotrebiteľského úveru zažiadal o službu „domáci servis“ na samostatnej žiadosti, ktorá nebola pripojená k žiadnemu inému dokumentu. Preto túto zmluvu podľa neho nie je možné považovať za doplnkovú službu, ktorú by spotrebiteľ musel uzavrieť, aby získal spotrebiteľský úver. Uzavrel, že ide o samostatnú zmluvu.

11. Napokon žalovaný vzniesol aj námietku premlčania s tým, že v uvedenej veci nie je možné aplikovať 10 ročnú premlčaciu dobu, a taktiež ani 2 ročnú, resp. 3 ročnú premlčaciu dobu, k čomu poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 16Co/1392/2014 zo dňa 24.9.2015. Podľa žalovaného žalobca v žiadnej časti svojho návrhu nepreukázal úmysel žalovaného bezdôvodne sa obohatiť, vzhľadom na čo je nutné na vec aplikovať premlčaciu dobu v zmysle ustanovenia § 107 Občianskeho zákonníka, teda subjektívnu v dĺžke trvania 2 rokov a objektívnu v dobe trvania 3 roky. Zmluva bola doplatená dňa 3.10.2012 a žalobca uplatnil svoj návrh na vydanie prípadného bezdôvodného obohatenia na tunajšom súde dňa 16.12.2015, čiže po márnom uplynutí objektívnej premlčacej doby v trvaní 3 rokov. Navrhol tiež, aby súd spojil na spoločné konanie túto vec spolu s (pozn. súdu: skôr začatým) konaním vedeným pod sp. zn. 14C/455/2015 s tým, že v oboch prípadoch vystupuje rovnaký žalobca, ktorý je zastúpený dokonca rovnakým zástupcom, rovnako tak žalovaný, a právny rámec oboch právnych vecí je totožný (pozn. súdu: spojenie vecí pritom ust. § 112 ods. 2 O.s.p. upravovalo len ako fakultatívnu možnosť, pričom podľa § 166 ods. 1 CSP takéto rozhodnutie prináležalo iba sudcovi, u ktorého sa konanie začalo skôr).

12. Žalobca, zastúpený advokátom, sa k doručenému vyjadreniu žalovaného písomne nevyjadril, hoci ho na to súd pri príprave pojednávania uznesením podľa § 167 ods. 3 CSP vyzval s tým, že na neskôr predložené a označené skutočnosti a dôkazy súd nemusí prihliadnuť (viď aj § 291 ods. 3 CSP).

13. Keďže v danom prípade všetky podstatné skutkové tvrdenia (stranami včas a konkrétne uvedené) sporné neboli a išlo len o otázku ich právneho posúdenia, hodnota sporu bez príslušenstva (§ 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka) neprevyšuje sumu 1000,- Eur (tzv. „drobný spor“), ako aj vzhľadom na to, že žalovaný sa navyše podľa skutočností známych súdu z jeho činnosti v iných veciach na nariadené pojednávania obvykle nedostavuje (po ich nariadení len odkazuje na svoje predchádzajúce písomné vyjadrenia a súhlasí s pojednávaním v jeho neprítomnosti), a podľa praxe v obdobných prípadoch vedených na tomto súde (napr. vo veciach senátu 16Csp) a rozhodnutých bez nariadenia pojednávania strany sporu (zastúpené rovnakými právnymi zástupcami ako v tomto konaní) voči takému postupu súdu ani nenamietajú, súd v súlade s ust. § 297 CSP, i s prihliadnutím na zásadu hospodárnosti, vec napokon prejednal bez nariadenia pojednávania, a prihliadol pritom na obsah spisu a vykonané dôkazy.

14. Súd sa oboznámil so žalobou a všetkými prostriedkami procesného útoku a obrany, ktoré strany sporu počas konania uplatnili, vykonal dokazovanie všetkými predloženými listinnými dôkazmi, ktorých odpis bol stranám sporu v priebehu konania doručený (§ 204 CSP), a na základe zhodných (resp. nepopretých) tvrdení rozhodujúcich skutočností (§ 132 ods. 1, § 151 a § 186 ods. 2 CSP) a vykonaných dôkazov si osvojil podstatný skutkový stav tak (v rozsahu a obsahovej zhode s tým) ako ho v rozhodných okolnostiach vo svojich podaniach opísali strany sporu, keďže nimi prednesené skutkové tvrdenia (nie ich právne zhodnotenie) nikto nespochybnil, a ani súd nemal žiadny dôvod pochybovať o ich pravdivosti (viď primerane § 151 ods. 1 a § 186 ods. 2 CSP), a sporný tak nebol.

15. Dňa 2.3.2012 uzavrel žalobca so žalovaným zmluvu o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXX, na základe ktorej žalovaný poskytol žalobcovi bezúčelový úver vo výške 350,- Eur. Celková čiastka, ktorú mal žalobca zaplatiť žalovanému, predstavovala sumu 416,50 Eur. Zároveň došlo aj uzatvoreniu zmluvy o poskytnutí domáceho servisu, podľa ktorej mal žalobca zaplatiť za službu žalovaného, spočívajúcu v konzultačných a nadštandardných službách, odmenu vo výške 161,- Eur. Spolu teda mal za sumu 350,- Eur zaplatiť 577,50 Eur, a žalovanému bola celá táto suma aj uhradená, a to tak, že dlh bol (podľa nespochybných tvrdení žalovaného) doplatený dňa 3.10.2012.

16. Okrem toho z predloženého písomného vyhotovenia týchto zmlúv súd zistil, že obe tieto zmluvy boli vyhotovené na predtlačení zmluvných formulároch žalovaného, do ktorých boli doplnené len osobné údaje žalobcu ako dlžníka a klienta, a (pri zmluve o úvere) číselné údaje o výške úveru, istine, odplate a celkovej dlžnej čiastke na úhradu, a tiež o počte a výške mesačných splátok, doporučenom dni termínu úhrady v mesiaci, a priemernej RPMN, resp. (pri zmluve o poskytovaní domáceho servisu) o čísle a dni uzavretia súvisiacej zmluvy o úvere, o celkovej výške odmeny za službu, a o počte a výške mesačných splátok.

17. Z písomnej zmluvy o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXX zároveň vyplýva, že podľa jej predtlačenej formulárovej znenia úver mal byť poskytnutý za celkový úrok vo výške 20% z istiny pri úvere poskytnutom na 13 mesiacov a vo výške 14% z istiny pri úvere poskytnutom na 7 mesiacov. V článku I. tejto zmluvy je pritom okrem toho rovnakým spôsobom (predtlačou) uvedená aj zmluvná podmienka o tom, že za poskytnutie úveru si veriteľ účtuje aj odmenu vo výške 18% z istiny pri úvere poskytnutom na 13 mesiacov a vo výške 5% z istiny pri úvere poskytnutom na 7 mesiacov (v znení tak, ako je toto ustanovenie citované v druhom odseku výrokovej časti tohto rozsudku), a že úrok a odmena sú ďalej označované ako „odplata“. Zo zmluvy ďalej vyplýva, že celková dlžná čiastka na úradu vo výške 416,50 Eur pozostáva z istiny vo výške 350,- Eur a odplaty vo výške 66,50 Eur, a že žalobca ako dlžník sa podľa predtlaču (doplnenej iba číselnými údajmi o počte a výške splátok) zaviazal uhradiť úver vrátane odplaty v 7 mesačných splátkach, a to v prvých 2 mesačných splátkach vo výške 7,- Eur a ďalej v pravidelných rovnomerných 5 mesačných splátkach vo výške 80,50 Eur. Žiadne ďalšie údaje o úvere, najmä údaje o úrokovej sadzbe úveru (vyjadrenej ako percento uplatňované na ročnom základe - viď § 2 písm. j) zák. č. 129/2010 Z.z.) a spôsobe jej uplatňovania, z predloženého písomného vyhotovenia tejto zmluvy nevyplývajú.

18. Z písomnej zmluvy o poskytovaní domáceho servisu vyplýva, že táto nadväzuje na zmluvu o úvere č. XXXXXXXXXX, bola uzavretá v ten istý deň a prostredníctvom rovnakého finančného agenta, a podľa jej predtlačenej formulárovej znenia predmetom tejto zmluvy je úprava vzájomných práv a povinností zmluvných strán pri využívaní domáceho servisu klientom. Podľa článku I. tejto zmluvy je pritom domácim servisom poskytovanie konzultačných a nadštandardných služieb, ktoré spočívajú v starostlivosti o klienta pri poskytnutí úveru na základe zmluvy o úvere č. XXXXXXXXXX zo dňa 2.3.2012 uzatvorenej medzi poskytovateľom ako veriteľom a klientom ako dlžníkom. Je to najmä služba spočívajúca v preberaní a zaúčtovaní peňažnej hotovosti určenej na úhradu splátky úveru, vedenie a kontrola splátkového kalendára, upozornenie na termín splátky a na prípadné následky nesplácania. Podľa článku II. bod 2.1 tejto zmluvy sa žalovaný ako poskytovateľ zaviazal poskytovať žalobcovi ako klientovi domáci servis v mieste trvalého bydliska klienta, resp. v mieste určenom po vzájomnej dohode zmluvných strán.

V článku II. bod 2.2 tejto zmluvy je predtlačou, do ktorej boli doplnené iba údaje o výške odmeny a o počte a výške jej splátok, uvedená zmluvná podmienka o tom, že žalobca ako klient sa zaväzuje využívať domáci servis a zaplatiť poskytovateľovi odmenu v celkovej výške 161,- Eur a to v pravidelných 2 mesačných splátkach vo výške 80,50 Eur (v znení tak ako je toto ustanovenie citované v treťom odseku výrokovej časti tohto rozsudku). Ďalej je uvedené, že splátky odmeny sú splatné pri preberaní splátok úveru v zmysle zmluvy o úvere, a poskytovateľ je oprávnený žiadať od klienta uhradenie celej nezaplátenej odmeny po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením jednotlivkej splátky, ak sa zmluvné strany nedohodnú písomne inak.

V článku II. bod 2.3. tejto zmluvy je rovnakým spôsobom (predtlačou) uvedené ustanovenie, podľa ktorého sa zmluvné strany dohodli, že pokiaľ klient nesplní svoj záväzok podľa čl. II ods. 2 tejto zmluvy, je poskytovateľ oprávnený požadovať od klienta jednorazovú zmluvnú pokutu vo výške 10 % z odmeny. Zmluvná pokuta je splatná v okamihu, keď sa klient dostal do omeškania s úhradou ktorejkoľvek splátky.

19. Podľa nespochybných tvrdení žalobcu uvedených v žalobe suma 577,50 Eur, ktorý mal na základe vyššie uvedených skutočností zaplatiť, bola žalovanému celá táto suma aj uhradená. O tom, že predmetná zmluva (zrejme ako celok) nemá náležitosti v zmysle zákona, sa žalobca dozvedel od Združenia na ochranu občana spotrebiteľa HOOS dňa 9.10.2015.

20. Z hľadiska vymedzenia rozhodovanej veci súd osobitne zdôrazňuje, že žiadne iné než vyššie uvedené podstatné skutočnosti v konaní stranami konkrétne uvedené a ani zákonom stanoveným procesným postupom súdu (§ 215 ods. 1 a 2 CSP) zistené neboli a ani nevyšli najavo (§ 191 ods. 1 CSP). V tejto súvislosti pritom súd tiež pripomína, že „Všeobecné, vágne a paušálne tvrdenia žalobcu (pozn. súdu: a nepochybne aj žalovaného) neumožňujú súdu ich vecné preskúmanie a nie sú spôsobilé byť predmetom dokazovania. Takéto nesubstancované prejavy žalobcu (pozn. súdu: a nepochybne aj žalovaného) súd v konaní legitímne opomenie a nevykonáva vo vzťahu k ich pravdivosti žiadne dokazovanie. (in: Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 670).

21. Zistený skutkový stav súd právne posúdil takto:

I. Určenie neprijateľnosti zmluvných podmienok

22. Podľa § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy o úvere (ďalej len „OZ“) spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

Podľa § 52 ods. 3 OZ dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa § 52 ods. 4 OZ spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

23. Podľa § 53 ods. 1 OZ spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len „neprijateľná podmienka“). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

Podľa § 53 ods. 2 OZ za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah.

Podľa § 53 ods. 3 OZ ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané.

Podľa § 53 ods. 5 OZ neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

24. Podľa § 54 ods. 1 OZ zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon priznáva, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie.

Podľa § 54 ods. 2 OZ v pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší.

25. Podľa § 53a ods. 1 OZ ak súd určil niektorú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve, ktorá sa uzatvára vo viacerých prípadoch, a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy podstatným spôsobom neovplyvňuje alebo vo všeobecných obchodných podmienkach za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti takejto podmienky, alebo nepriznal plnenie dodávateľovi z dôvodu takejto podmienky, dodávateľ je povinný zdržať sa používania takejto podmienky alebo podmienky s rovnakým významom v zmluvách so všetkými spotrebiteľmi. Dodávateľ má rovnakú povinnosť aj vtedy, ak mu na základe takejto podmienky súd uložil vydať spotrebiteľovi bezdôvodné obohatenie, nahradiť škodu alebo zaplatiť primerané finančné zadosťučinenie. Rovnakú povinnosť má aj právny nástupca dodávateľa.

26. Podľa § 3 ods. 3 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa každý spotrebiteľ má právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách.

Podľa § 3 ods. 5 veta prvá zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa môže sa spotrebiteľ proti porušiteľovi na súde domáhať ochrany svojho práva.

27. Podľa § 298 ods. 2 CSP ak súd určil niektorú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti takej zmluvnej podmienky, nepriznal plnenie dodávateľovi z dôvodu takej zmluvnej podmienky alebo mu na základe takej zmluvnej podmienky uložil povinnosť vydať spotrebiteľovi bezdôvodné obohatenie, nahradiť škodu alebo zaplatiť primerané finančné zadosťučinenie, súd aj bez návrhu výslovne uvedie vo výroku rozsudku znenie tejto zmluvnej podmienky, ako bolo dohodnuté v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou.

28. V danom prípade sa žalobca domáhal určenia, že ním označené zmluvné podmienky sú v zmysle ust. § 54 OZ neprijateľnými zmluvnými podmienkami s tým, že o prvej z nich podľa neho súd už rozhodol (rozsudkom) v inom konaní (vedenom na Okresnom súde Bánovce nad Bebravou pod sp. zn. 3C/7/2012).

29. Z ust. § 53 ods. 1 OZ pritom vyplýva, že za neprijateľné podmienky (ktoré sú v zmysle § 53 ods. 5 OZ neplatné), sú považované ustanovenia obsiahnuté v spotrebiteľských zmluvách, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, s výnimkou tých prípadov (v ktorých to neplatí, resp. sa na to neprihliada), ak sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny (a sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne), alebo ak boli individuálne dojednané. Tieto kritériá neprijateľnosti zmluvných ustanovení pritom v danom prípade žalobcom napadnutých (označených) zmluvných podmienok podľa názoru súdu naplnené boli, a tieto ustanovenia tak neprijateľnými (a tým aj neplatnými) podmienkami nepochybne sú.

30. V prvom rade súd poukazuje na to, že vecne nevidí dôvod na odklon od právoplatných rozhodnutí o neprijateľnosti napadnutých zmluvných podmienok vydaných v iných konaniach proti tomu istému žalovanému (o ktorých tak žalovaný vie), ktoré boli medzičasom vydané (napr. vo veci vedenej na tunajšom Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 14C/455/2015, týkajúcej sa dokonca toho istého žalobcu), a z ktorých preto aj tento súd vychádzal.

31. Aj tento súd sa pritom v prvom rade zaoberal tým, či žalobcom napadnuté zmluvné podmienky nie sú v zmysle ust. § 53 ods. 1 vylúčené z posudzovania ich neprijateľnosti. Takými sú pritom podľa tohto ustanovenia OZ iba zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti (jeho) ceny, a sú zároveň vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne, alebo ak boli individuálne dojednané. Tieto výluky pri napadnutých zmluvných ustanoveniach zistené neboli.

32. Hlavným predmetom zmlúv pri zmluvách o spotrebiteľskom úvere je nepochybne spotrebiteľský úver, ktorým je podľa ust. § 1 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy (ďalej len „ZoSU“) dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo forme pôžičky, úveru, odloženej platby alebo obdobnej finančnej pomoci poskytnutej veriteľom spotrebiteľovi. Hlavným predmetom plnenia týchto zmlúv je teda dočasné poskytnutie finančných prostriedkov zo strany veriteľa spotrebiteľovi (a to v budúcnosti - v prípade úveru, alebo pri uzavretí zmluvy - pri poskytnutí finančných prostriedkov v ostatných formách) a záväzok spotrebiteľa poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť úrok /keďže záväzok vrátiť peňažné prostriedky bez úrokov a ostatných poplatkov, možný inak napr. pri pôžičkách, podľa § 1 ods. 3 písm. i) ZoSU spotrebiteľským úverom nie je/.

33. V danom prípade, pokiaľ ide o žalobcom napádanú zmluvnú podmienku o tom, že veriteľ si za poskytnutie úveru popri úroku účtuje aj ďalšiu percentuálne určenú odplatu vo forme akejsi odmeny, tak táto prvá napadnutá zmluvná podmienka sa podľa svojho vymedzenia netýka vyššie identifikovaného hlavného predmetu plnenia (ktorým je poskytnutie spotrebiteľského úveru a jeho vrátenie so zaplatením úroku). Okrem toho, ak by predsa len aj vznikali pochybnosti o tom, či by dojednanie o ďalšej „odmene“ veriteľa popri úroku - ako dojednanie o prípadnej súčasťi odplaty za poskytnutie úveru (keďže nie je zrejmé za čo sa platí) - nebolo možné považovať za zmluvné dojednanie týkajúce sa hlavného predmetu plnenia, tak takéto dojednanie by nebolo možné považovať za dojednanie týkajúce sa hlavného predmetu plnenia a ceny vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne, nakoľko úrok, ako obvyklý a zákonom predpokladaný spôsob určenia ceny záväzku spotrebiteľa (hlavného predmetu plnenia) je v zmluve zreteľne uvedený samostatne, a nie je zrejmé, prečo by odplata za úver (ak by aj táto ďalšia tzv. „odmena“ veriteľa mala byť súčasťou odplaty za úver, a navyše je určená rovnako ako dojednaný úrok

percentom z istiny), mala byť nezrozumiteľne delená na úrok (určený percentuálne z istiny) a odmenu (taktiež určený percentuálne z istiny), a nie uvedená spoločne jedným číslom. Uvedené preto oprávnené vyvoláva dojem, že účelom tohto ustanovenia tak mohlo byť len optické vyvolanie dojmu nižšieho úroku v rámci obvyklého určovania ceny hlavného predmetu plnenia.

34. Toto neurčité ustanovenie o odmene veriteľa je pritom v zmluve o spotrebiteľskom úvere uvedené ako neoddeliteľná súčasť predtlačenej zmluvy o úvere, nemožno ho preto nepochybne považovať ani za individuálne dojednané, a teda ani z tohto dôvodu z posudzovania jeho neprijateľnosti preto vylúčené nie je.

35. Po preskúmaní tohto ustanovenia, vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti, neurčitost' a zmätočnosť či klamlivú povahu tohto zmluvného dojednanie (spôsobilého uviesť spotrebiteľa do omylu o cene hlavného predmetu plnenia), pri ktorom je navyše odmena veriteľa (ako cena za neurčitý predmet plnenia) určená paušálne (percentom z istiny) bez ohľadu na skutočnú dĺžku poskytnutia finančných prostriedkov (ktoré môžu byť vrátené aj skôr), a pri ktorom nie je zrejmé za čo presne sa má odmena veriteľovi platiť a čo za ňu spotrebiteľ dostáva, súd dospel k záveru, že táto zmluvná podmienka spôsobuje celkom zjavne značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, a v zmysle ust. § 53 ods. 1 OZ tak predstavuje neprijateľnú podmienku.

36. Pre úplnosť súd podporne poukazuje aj na to, že v zmysle vyššie uvedeného napadnutá odmena veriteľa podľa názoru súdu spada aj do aktuálneho demonštratívneho výpočtu neprijateľných zmluvných podmienok podľa § 53 ods. 4 OZ, kde pod písmenom v) sa uvádza, že za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú najmä ustanovenia, ktoré požadujú od spotrebiteľa uhradenie plnení, o ktorých spotrebiteľ nebol pred uzavretím zmluvy preukázateľne informovaný, ktorých úhrada nebola upravená v zmluve alebo za ktoré spotrebiteľ nedostáva dohodnuté protiplnenie.

37. Ani pri druhej žalobcom napadnutej zmluvnej podmienke pritom súd žiadne dôvody vylučujúce posudzovanie jej neprijateľnosti nezistil. Zmluvné ustanovenie o záväzku klienta využívať doplnkovú službu tzv. domáceho servisu (spočívajúcu najmä v preberaní a zaúčtovaní peňažnej hotovosti určenej na úhradu splátky úveru, vedení a kontrole splátkového kalendára, upozornení na termín splátky a na prípadné následky nesplácania v mieste trvalého bydliska spotrebiteľa) a zaplatiť za to poskytovateľovi stanovenú odmenu, uvedené v zmluve o poskytovaní domáceho servisu, sa totiž v tomto zmluvnom vzťahu (ktorého hlavným predmetom plnenia je dočasné poskytnutie finančných prostriedkov a ich vrátenie so zaplatením úroku) nepochybne týka vedľajšieho predmetu plnenia a jeho ceny, a z predmetu prieskumu v zmysle ust. § 53 ods. 1 OZ tak vylúčená nie je. Žalovaný síce namietal, že zmluva o poskytovaní domáceho servisu je samostatnou zmluvou, z obsahu tejto zmluvy však vyplýva, že táto zmluva je len vedľajšou zmluvou (uzavretou dodatočne) k zmluve o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXX (uzavretej medzi tými istými účastníkmi, v ten istý deň a prostredníctvom rovnakého finančného agenta), ktorú dopĺňa a ktorou je podmienená (bez ktorej žiadny význam nemá), a teda vzťahy nimi založené treba posudzovať spoločne. Na podporu tohto výkladu pritom možno poukázať aj na to, že ak by tomu tak nebolo, stačilo by potom (za účelom vylúčenia kontroly neprijateľnosti akéhokoľvek vedľajšieho zmluvného dojednanie súvisiaceho s hlavným predmetom plnenia, i v súvislosti so sťažením posudzovania otázky individuálnosti jeho vyjednanie naznačeným nižšie), vedľajšie dojednanie a predmet jeho plnenia iba formálne vylúčiť do samostatnej zmluvy aby sa stalo hlavným predmetom plnenia, čo je (pre zrejmy rozpor s účelom tohto ustanovenia slúžiaceho na ochranu spotrebiteľa pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami) zjavný nezmysel.

38. Rovnako súd nepovažoval túto zmluvnú podmienku o domacom servise ani za individuálne dojednanú. Za individuálne dojednanú zmluvnú podmienku možno podľa názoru súdu považovať iba takú, ktorá obvykle buď vôbec nie je súčasťou zmluvných vzťahov dodávateľa so spotrebiteľom a bola dojednaná len na vyžiadanie spotrebiteľa, alebo bola síce ako možná alternatíva už súčasťou návrhu zmluvy pripraveného zo strany dodávateľa, no jej pôsobenie, a najmä obsah či rozsah jej úpravy, mohol spotrebiteľ pri uzavretí zmluvy reálne zmeniť či vylúčiť, resp. dosiahnuť, že sa (celkom alebo z časti) nestane súčasťou jeho zmluvy s dodávateľom (bez toho, aby to malo vplyv na existenciu zmluvy, resp. ostatných zmluvných dojednaní). Podľa § 53 ods. 2 OZ za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa totiž nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah.

39. Žiadne skutočnosti svedčiace o tom, že by si spotrebiteľ napadnuté zmluvné ustanovenia osobitne vyžiadal, ani to ako boli tieto zmluvné ustanovenia (ktoré už boli predtlačené v zmluvných formulároch dodávateľa) spotrebiteľovi konkrétne ponúknuté, a či mu boli pritom zo strany dodávateľa (ktorý ich text formuloval), vzhľadom na ich odplatnú povahu, aj riadne a transparentne vysvetlené (čo za to dostane, vrátane porovnania výhod i prípadných negatív týchto zmluvných podmienok), a najmä či mohol ovplyvniť ich obsah - čím treba v danom prípade, vzhľadom na povahu napadnutého ustanovenia o tzv. domácom servise (ktoré rozširuje a dopĺňa predmet vzájomných plnení), nepochybne rozumieť aj kvantitatívny a časový rozsah práv a povinností v nich uvedených (predmetu plnenia) a s tým súvisiacu cenu (ak by napr. spotrebiteľ žiadal menší rozsah plnenia s adekvátne nižšou cenou) - však v tomto konaní zo strany žalovaného ako dodávateľa nijako konkrétne tvrdené a najmä preukázané neboli.

40. Neunesenie dôkazného bremena dodávateľa o individuálnom dojednaní napadnutých ustanovení (ktoré sú súčasťou predtlačенých zmluvných formulárov pripravených žalobcom), je pritom v danom prípade zvýraznené aj tým, že hoci žalobca výslovne uviedol, že zmluvu o poskytnutí domáceho servisu bol povinný so žalovaným uzavrieť, aby úver získal, žalovaný k tomuto jeho tvrdeniu okrem svojho všeobecného vyjadrenia (o tom, že žalobca údajne sám, dobrovoľne, bez nátlaku alebo bez hrozby neposkytnutia spotrebiteľského úveru zažiadal o službu „domáci servis“ na samostatnej žiadosti, ktorá nebola pripojená k žiadnemu inému dokumentu) žiadny dôkaz o tom, napadnuté zmluvné ustanovenia boli dojednané individuálne (vrátane možnosti individuálnej zmeny kvantitatívneho či časového rozsahu predmetu ich plnenia), nepredložil a ani neoznačil (samotné písomné vyhotovenie zmluvy bez ďalšieho a možnosti individuálnej úpravy rozsahu predmetu jej plnenia dôkazom o jej individuálnom dojednaní nepochybne nie je). Súd pritom poukazuje na to, že podľa článku 3 ods. 1 Smernice Rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách platí, že keď predajca alebo dodávateľ vznesie námietku, že štandardná podmienka bola individuálne dohodnutá, musí o tom podať dôkaz. V ust. § 53 ods. 3 OZ je v tomto zmysle zakotvená zákonná prezumpcia o tom, že zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané, ak dodávateľ nepreukáže opak, a ten (osobitne vzhľadom na už spomínané tvrdenie žalobcu, že zmluvu o poskytnutí domáceho servisu bol povinný uzavrieť, aby úver získal), v danom prípade preukázaný nebol. Ani druhú z napadnutých zmluvných podmienok preto za individuálne dojednanú považovať nemožno, teda ani z tohto dôvodu z posudzovania jej neprijateľnosti vylúčená nie je, a preto ju súd napokon preskúmal aj vecne z hľadiska jej vplyvu na rovnováhu vzájomných práv a povinností zmluvných strán.

41. Súd pritom dospel k záveru, že dojednanie odplaty za poskytovanie tzv. domáceho servisu (spočívajúceho najmä v preberaní a zaúčtovaní peňažnej hotovosti určenej na úhradu splátky úveru), a to vo výške 161,- Eur zodpovedajúcej rozsahu 46% zo sumy úveru 350,- Eur, ku ktorému sa dojednáva (poskytnutého na 7 mesiacov), resp. dvom z jeho piatich podstatných mesačných splátok (dojednaných vo výške 2 x 7,- Eur a 5 x 80,50 Eur), ktorou je spotrebiteľ nútený vykonávať úhrady splátok úveru v hotovosti, osobitne aj vzhľadom na povinnosť jej úhrady bez ohľadu na to, že podstata tejto služby napokon ani nemusí byť spotrebiteľovi ani reálne poskytnutá (úver môže byť stále splatený aj bezhotovostne), resp. bez ohľadu na trvanie súvisiacej povinnosti dlžníka uhrádzať splátky (ktoré môžu byť uhradené aj skôr), spôsobuje celkom zjavne značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, jeho základné zmluvné postavenie podstatne zhoršuje, a v zmysle ust. § 53 ods. 1 OZ tak predstavuje neprijateľnú podmienku.

42. Okrem toho dodatočné dojednanie odplaty za poskytovanie tzv. domáceho servisu zmluvné postavenie žalobcu ako spotrebiteľa, v rozpore s ust. § 54 ods. 1 OZ, aj neprípustne zhoršuje. Práva a povinnosti súvisiace s úhradou a preberaním splátok úveru v mieste bydliska dlžníka, sú totiž nepochybne dostatočne podporné a primerane riešené už v ust. § 567 ods. 1 OZ, na ktoré poukázal žalobca, podľa ktorého sa dlh plní na mieste určenom dohodou účastníkov, a ak nie je miesto plnenia takto určené, je ním bydlisko alebo sídlo dlžníka, v spojení s ust. § 566 ods. 1 OZ, podľa ktorého veriteľ je povinný prijať aj čiastočné plnenie, ak to neodporuje dohode alebo povahe pohľadávky, a v ust. § 569 ods. 1 OZ, podľa ktorého veriteľ je povinný vydať dlžníkovi na jeho požiadanie písomné potvrdenie o tom, že dlh bol úplne alebo čiastočne splnený. V danom prípade v zmluve o spotrebiteľskom úvere uzavretej medzi stranami sporu - v ktorej samotnej mohlo a malo byť priamo dohodnuté, a v úroku (ako odplate za úver) prípadne rovno aj zohľadnené, splácanie úveru v mieste bydliska spotrebiteľa alebo na inom mieste - pritom miesto plnenia splátok úveru osobitne dohodnuté nebolo, a dlžník tak mal (bez požiadavky úhrady ďalších nákladov) splátky úveru splácať (a veriteľ bol povinný ich prijať, a vydať o tom dlžníkovi na jeho požiadanie písomné potvrdenie) v hotovosti v mieste jeho bydliska,

alebo bezhotovostne prostredníctvom peňažného ústavu alebo prostredníctvom poštového podniku (v zmysle ust. § 567 ods. 2 OZ pripísaním sumy dlhu na účet veriteľa v peňažnom ústave). Vzhľadom na to je tak zrejmé, dodatočné dojednanie odplaty za poskytovanie tzv. domáceho servisu, ktorého podstata mala spočívať v preberaní a zaúčtovaní hotovostných úhrad (v mieste bydliska dlžníka), pri ktorom bolo prijatie, resp. prebratie a zaúčtovanie peňažnej hotovosti určenej na úhradu splátky úveru v mieste bydliska dlžníka už predtým (bezodplatne) jeho povinnosťou, zmluvné podstatavenie spotrebiteľa zhoršilo.

43. Súd pritom v súvislosti s týmto poplatkom, závislým zrejme od výšky úveru a nejasnosťami za čo sa má platiť, napokon podporne poukazuje aj na aktuálny demonštratívny výpočet neprijateľných zmluvných podmienok podľa § 53 ods. 4 OZ, kde pod písmenom t) sa uvádza, že za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú najmä ustanovenia, ktoré požadujú od spotrebiteľa plnenie za službu, ktorej poskytnutie dodávateľom v prevažnej miere nesleduje záujmy spotrebiteľa.

44. Aj tento procesný súd tak dospel k záveru o neprijateľnosti napadnutých zmluvných podmienok, pochybnosti však mal o význame a prípustnosti osobitnej žaloby v časti o určenie neprijateľnosti zmluvných podmienok v individuálnom spotrebiteľskom spore, ktoré konajúci súd v minulosti už aj viackrát vyslovil a formuloval v niektorých svojich skorších rozhodnutiach (napr. v rozsudku vo veci 13C/372/2015, 13C/1/2016, a ďalších), v ktorých súd vychádzal z neprípustnosti individuálnej spotrebiteľskej žaloby o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky vzhľadom na to, že žalobcovia neobjasnili a nepreukázali naliehavý právny záujem na žiadanom určení. Súd pritom vychádzal z toho, že naliehavý právny záujem na individuálnej žalobe o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky nijako nevyplýva (na rozdiel od toho ako to tvrdili žalobcovia) priamo z ustanovení hmotného práva podľa § 53 OZ, ani z ust. § 3 ods. 5 zákona o ochrane spotrebiteľa domáhať sa proti porušiteľovi na súde ochrany svojho (konkrétneho) práva (ktoré žalobcovia nešpecifikovali), a ani z ust. § 298 CSP, či poukazu na povinnosť štátu zabezpečiť, aby spotrebiteľ nebol takou podmienkou viazaný.

Konajúci súd v týchto veciach opakovane vyslovil názor, že ak ide len o záujem žalobcu deklaratórne rozhodnutím súdu určiť neprijateľnosť zmluvnej podmienky, o ktorej žalobca, tvrdiac s tým súvisiace hmotnoprávne dôvody, má svoju predstavu, vie, že je neprijateľná, a tiež to, že v inom konaní (ako tvrdí) už boli predmetné zmluvné podmienky vyhlásené za neplatné z dôvodu ich neprijateľnosti, že z ustanovenia § 53a OZ vyplýva pre dodávateľa povinnosť zdržať sa ich používania, a že neprijateľná zmluvná podmienka je absolútne neplatná podľa § 53 ods. 5 OZ „a to samozrejme bez ohľadu na iniciatívu spotrebiteľa“ (viď bod 7. tohto odôvodnenia), tak právny záujem na tomto určení (význam tohto súdneho konania v tejto časti) - len pre to, aby o tomto (časti právneho vzťahu) nadobudol judikovanú istotu, resp. aby to bolo určené aj v tomto konaní, keď nie je zrejmé či inak vôbec bude resp. má byť toto právo predmetom súdneho konania, teda či si voči nemu žalovaný dodávateľ (napr. aj s poukazom na premlčanie) bude na súde vôbec nejaké s tým súvisiace právo uplatňovať a či je takáto súdna ochrana nejakého jeho konkrétneho práva vôbec potrebná - s poukazom na hospodárnosť konania a v zmysle predchádzania zbytočnému rozmnožovaniu sporov, nie je naliehavý. Súd k tomu poukazoval aj na to, že uvedené je ešte zreteľnejšie v prípadoch, ak je žalobca zastúpený advokátom, keď súčasťou právnych služieb advokáta je nepochybne aj poskytovanie základného právneho poradenstva, a jeho úloha a ochranná funkcia práva (tam kde právne normy pôsobia objektívne) tak môže byť a je už primerane naplnená tým, že advokát spotrebiteľovi vysvetlí, aké sú jeho práva a povinnosti a ako sa má zachovať, a nie tým, že ho bude viesť k nepotrebnému nadužívaniu právnych prostriedkov, a za každú cenu, bez rozumného a primeraného záujmu samotného spotrebiteľa, tohoto zaťažovať zbytočnými súdnymi spormi, „tlačiť“ do súdneho konania a zastupovať v ňom.

Súd pritom tiež poukazoval na to, že prípustnosť takejto osobitnej určovacej žaloby nemožno odôvodniť iba poukazom na ust. § 298 CSP, keďže toto ustanovenie je vymedzené ako osobitné oprávnenie súdu resp. osobitná náležitosť rozhodnutia v spotrebiteľských veciach (uviesť znenie takej podmienky vo výroku rozsudku), a nie ako ustanovenie oprávňujúce žalobcu na podanie osobitne k tomu smerujúcej žaloby (porovnaj k tomu aj gramatické vyjadrenie „uviedie vo výroku“ verzus možnosť požadovať aby „sa rozhodlo o určení“). Z hľadiska prvotného posudzovania žalôb a ich účelu totiž netreba stratiť zo zreteľa, že aj určenie neprijateľnosti, a teda neplatnosti zmluvnej podmienky, je nepochybne určením právnej skutočnosti, pričom pre procesnú prípustnosť takejto žaloby (a nie len povinnosť a prípustnosť s tým súvisiaceho predbežného právneho posúdenia a osobitného uvedenia jej znenia vo výroku rozsudku zo strany súdu) je preto nevyhnutné, aby v zmysle ust. § 137 písm. d) CSP možnosť takejto žaloby (vrátane s tým súvisiaceho osobitného právneho významu) vyplývala z osobitného predpisu. Súd pritom

zdôraznil, že žiadne súdne konanie nemôže byť samoučelné. Žiadny osobitný predpis pritom možnosť takejto žaloby a jej osobitný význam pre daného konkrétneho spotrebiteľa nikde neustanovuje.

Konajúci súd tiež dodal, že aj z hľadiska doslovného (gramatického) výkladu ust. § 137 písm. d) CSP (umožňujúceho požadovať, aby sa rozhodlo o určení právnej skutočnosti, „ak to vyplýva z osobitného predpisu“) ustanovenie § 298 CSP (toho istého zákona) vo vzťahu k ust. § 137 písm. d) CSP nepochybne žiadnym osobitným predpisom (zákonom) nie je, a teda osobitný význam a ani osobitnú možnosť takejto žaloby pre dotknutého spotrebiteľa v zmysle ust. § 137 písm. d) CSP osobitne nezakladá, a na podanie takejto osobitnej žaloby tak individuálneho spotrebiteľa ani neoprávňuje. Súd k tomu poukazoval aj na názor vyjadrený v komentovanej odbornej literatúre, podľa ktorého „hoci výpočet § 137 CSP je len demonštratívny, domnievame sa, že žaloba výlučne na určenie neplatnosti zmluvnej podmienky v individuálnom spotrebiteľskom spore už nebude prichádzať do úvahy. Pravidlom budú žaloby, ktorých obsahom je splnenie povinnosti (plniť, vydať bezdôvodné obohatenie, nahradiť škodu, zaplatiť primerané finančné zadosťučinenie a pod. - porovnaj ods. 2 komentovaného ustanovenia) alebo určenie, či tu právo je (napr. vlastnícke), a súd bude platnosť ustanovení spotrebiteľskej zmluvy posudzovať ako prejudiciálnu otázku.“ (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 1037.).

V súvislosti s úvahami o (ne)potrebe (naliehavého) právneho záujmu na požadovanom určení pritom konajúci súd v týchto prípadoch napokon tiež poukázal na to, že podľa jeho názoru nestačí a neprichádza do úvahy ani iba prípadný jednoduchý poukaz na ust. § 3 ods. 3 a 5 zák. č. 250/2007 Z.z., ktorý deklaruje, že (ods. 3) každý spotrebiteľ má právo na ochranu pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami, a (ods. 5) možnosť spotrebiteľa proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa domáhať sa na súde ochrany svojho práva proti porušiteľovi. Uvedené ustanovenie v ods. 3 totiž deklaruje iba legitímny cieľ a účel nášho právneho poriadku v spotrebiteľských veciach, t.j. (právo na) ochranu pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami bez toho, aby z tohto ustanovenia vyplývali konkrétne práva, resp. spôsob ako má byť táto ochrana právne zabezpečená, prípadne že sa tak má stať výlučne a vždy iba v súdnom konaní, a že by táto ochrana nemohla byť, v podmienkach nášho štátu, riadne zabezpečená (podobne ako rad ďalších práv, napr. právo na ochranu pred inými neplatnými úkonmi alebo zmluvnými dojednaniami, právo na ochranu majetku a vlastníckeho práva, právo na ochranu obydlia, života a zdravia, atď.) bez nutnej ingerencie súdu už prijatím a objektívnym pôsobením všeobecne záväzných právnych predpisov (stanovujúcich napr. absolútnu neplatnosť právnych úkonov alebo ich častí, nevymáhateľnosť nemravných nárokov, ex offo kontrolu zmluvných podmienok v súdnom konaní tam, kde sa súvisiace vzťahy stanú predmetom konania na súde, a pod. - vid' aj znenie záväzku členských štátov EÚ, vrátane SR, podľa čl. 6 ods. 1 Smernice Rady 93/13/EHS „zabezpečiť“, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa ich vnútroštátneho práva, neboli záväzné pre spotrebiteľa). Nasledujúce ust. v § 3 ods. 5 z.č. 250/2007 Z.z. v nadväznosti na to potom deklaruje právo spotrebiteľa domáhať sa proti porušeniu ochrany svojho práva aj na súde, teda právo na súdnu ochranu, avšak, tak ako vyplýva z doslovného textu aj zrejme účelu tohto ustanovenia, malo by ísť o ochranu jeho konkrétneho práva (s prihliadnutím na jeho povahu), a (vzhľadom na absenciu úpravy ďalších podrobností) za podmienok ustanovených ostatnými zákonmi (upravujúcimi napr. súdne poplatky, právomoc a príslušnosť súdu, podmienky a prekážky konania), a nie o jeho absolútnu nepotrebnú abstraktnú ochranu v zbytočných sporoch bez praktického významu (naliehavého právneho záujmu), v ktorých nie je zjavné o ochranu ktorého jeho konkrétneho práva by vlastne pri osobitnej žalobe na určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky malo ísť.

45. Všetky rozsudky, v ktorých konajúci súd ohľadom neprípustnosti a zbytočnosti osobitných žalôb o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky vychádzal z vyššie uvedených názorov (uvedených v bode 52. tohto odôvodnenia) však boli odvolacím súdom zrušené (bez vysvetlenia dôvodov zrušenia týchto rozsudkov namiesto možnosti ich zmeny v zmysle § 388 CSP, ako aj vysvetlenia individuálneho významu týchto žalôb) a vrátené konajúcemu súdu na ďalšie konanie s poukazom na ust. § 3 ods. 3 a ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. a ust. § 298 CSP a právny názor, že spotrebiteľ sa vždy môže domáhať určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky (bez vysvetlenia osobitného významu týchto konaní), a to dokonca bez ohľadu na plynutie času a skutočnosť, či sú tieto zmluvné vzťahy už ukončené, a tiež bez ohľadu na to či si spotrebiteľ už splnil aspoň svoje základné (nesporné) skutočnosti a či si dodávateľ voči nemu neprijateľnú zmluvnú podmienku aktuálne vôbec nejako uplatňuje, a preto súd napokon vzhľadom na takúto rozhodovaciu prax tunajšieho odvolacieho súdu, v záujme nepredlžovania súdneho sporu, formálne vyslovil zistenú neprijateľnosť zmluvnej podmienky, ktorej určenia sa žalobca domáhal tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku, hoci žalobca v tomto konaní nijako nevysvetlil, netvrdil a

ani nepreukázal, že by bol akokoľvek nútený domáhať sa v tomto smere súdnej ochrany a uplatňovať určenie jej neprijateľnosti vo výroku rozsudku v tomto súdnom konaní.

II. Bezdôvodné obohatenie

46. Skutkové tvrdenia žalobcu o tom, že mu bol na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere poskytnutý úver vo výške 350,- Eur a z jeho strany bola za túto sumu zaplatená suma spolu vo výške 577,50 Eur, neboli v konaní nijako spochybnené, a preto z nich súd ďalej aj vychádzal. Okrem toho z predloženej písomnej zmluvy o spotrebiteľskom úvere, na ktorú žalobca ako spotrebiteľ pripojil svoj podpis, súd navyše zistil, že jej písomné vyhotovenie, okrem viacerých ďalších náležitostí vyžadovaných podľa zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, neobsahuje najmä údaj o podmienkach upravujúcich čerpanie úveru, a o úrokovej sadzbe (vyjadrenej ako percento uplatňované na ročnom základe - vid' § 2 písm. j) a o podmienkach upravujúcich jej uplatňovanie.

47. V prejednávacom prípade je zrejmé, že ide o právny vzťah súvisiaci so zmluvou o úvere, ktorá má v zmysle ust. § 261 ods. 6 OBZ povahu tzv. absolútneho obchodného záväzkového vzťahu spravujúceho sa ustanoveniami tretej časti tohto zákona. Zo skutočností uvedených žalobcom, ako i z písomnej zmluvy o spotrebiteľskom úvere však vyplýva, že v podrobnostiach ide o nároky súvisiace so zmluvou o spotrebiteľskom úvere, a právny vzťah (zmluvu) medzi účastníkmi je preto potrebné posúdiť aj podľa zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy (ďalej len „ZoSU“), ktorý stanovuje špeciálnu úpravu spotrebiteľských úverov.

48. Podľa § 1 ods. 1 ZoSU tento zákon upravuje práva a povinnosti súvisiace s poskytovaním spotrebiteľského úveru na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere, podmienky poskytovania spotrebiteľského úveru, náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere, spôsob výpočtu celkových nákladov spotrebiteľa spojených s poskytovaním spotrebiteľského úveru a ďalšie opatrenia na ochranu spotrebiteľa.

49. Podľa § 9 ods. 1 ZoSU zmluva o spotrebiteľskom úvere musí mať písomnú formu.

50. Podľa § 9 ods. 2 ZoSU zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí podľa Občianskeho zákonníka (§ 52 a 60 o spotrebiteľských zmluvách) musí obsahovať (okrem ďalších tam uvedených, pozn. súdu) tieto náležitosti:

- g) celkovú výšku a konkrétnu menu spotrebiteľského úveru a podmienky upravujúce jeho čerpanie,
- i) úrokovú sadzbu spotrebiteľského úveru, podmienky, ktoré upravujú jej uplatňovanie, index alebo referenčnú úrokovú sadzbu, na ktorý je výška úrokovej sadzby spotrebiteľského úveru naviazaná, ako aj časové obdobia, v ktorých dochádza k zmene výšky úrokovej sadzby spotrebiteľského úveru, podmienky a spôsob vykonania tejto zmeny; ak sa za rôznych podmienok uplatňujú rôzne úrokové sadzby spotrebiteľského úveru, uvádzajú sa tieto informácie o všetkých uplatniteľných úrokových sadzbách spotrebiteľského úveru,
- j) ročnú percentuálnu mieru nákladov a celkovú čiastku, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť, vypočítané na základe údajov platných v čase uzatvorenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere; uvedú sa všetky predpoklady použité na výpočet tejto ročnej percentuálnej miery nákladov,
- l) právo spotrebiteľa vyžiadať si výpis z účtu vo forme amortizačnej tabuľky podľa odseku 5, ak sa amortizuje istina na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere na dobu určitú, a to bezplatne a kedykoľvek počas celej doby trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere,
- m) súhrnný prehľad, ktorý obsahuje lehoty a podmienky splácania úrokov a súvisiacich pravidelných a nepravidelných poplatkov, ak sa poplatky a úroky majú platiť bez amortizácie istiny.

51. Podľa § 273 OBZ časť obsahu zmluvy možno určiť aj odkazom na všeobecné obchodné podmienky vypracované odbornými alebo záujmovými organizáciami alebo odkazom na iné obchodné podmienky, ktoré sú stranám uzavierajúcim zmluvu známe alebo k návrhu priložené.

52. Podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka právny úkon sa musí urobiť slobodne a vážne, určite a zrozumiteľne; inak je neplatný.

53. Podľa § 40 ods. 3 Občianskeho zákonníka písomný právny úkon je platný, ak je podpísaný konajúcou osobou.

54. Podľa § 11 ods. 1 písm. a), b) ZoSU poskytnutý spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov, ak zmluva o spotrebiteľskom úvere nemá písomnú formu podľa § 9 ods. 1, alebo neobsahuje náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. a) až k), r) a y) a § 10 ods. 1.

55. Podľa § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov.

56. Podľa § 451 ods. 1 Občianskeho zákonníka kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať.

57. Podľa § 563 OZ - ak čas splnenia nie je dohodnutý, ustanovený právnym predpisom alebo určený v rozhodnutí, je dlžník povinný splniť dlh prvého dňa po tom, čo ho o plnenie veriteľ požiadal.

58. Podľa § 517 ods. 1 veta prvá OZ dlžník, ktorý svoj dlh riadne a včas nesplní, je v omeškaní. Podľa § 517 ods. 2 OZ ak ide o omeškanie s plnením peňažného dlhu, má veriteľ právo požadovať od dlžníka popri plnení úroky z omeškania, ak nie je podľa tohto zákona povinný platiť poplatok z omeškania; výšku úrokov z omeškania a poplatku z omeškania ustanovuje vykonávací predpis. Podľa § 3 nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 87/1995 Z.z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka, v znení platnom v čase vzniku právneho vzťahu (viď § 10c tejto vyhlášky) - výška úrokov z omeškania je o 8 percentuálnych bodov vyššia ako základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky platná k prvému dňu omeškania s plnením peňažného dlhu.

59. Vychádzajúc z ust. § 497 OBZ zmluva o úvere predpokladá záväzok veriteľa, že na požiadanie dlžníka poskytne v jeho prospech peňažné prostriedky do určitej sumy, a záväzok dlžníka poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť úroky. Ďalší obsah takéhoto právneho vzťahu (vrátane niektorých otázok týkajúci sa úročenia, úrokov a ich splatnosti) je vo všeobecnosti subsidiárne určený dispozitívnymi normami § 498 a nasl. Obchodného zákonníka (ak strany nedohodnú inak). V prípade zmluvy o spotrebiteľskom úvere však zákon pre vznik práva na úroky a poplatky v zmysle § 9 ods. 2 ZoSU, okrem písomnej formy zmluvy, vyžaduje aj jej ďalšie obligatórne obsahové náležitosti (inak sa podľa § 11 ods. 1 písm. a) ZoSU poskytnutý spotrebiteľský úver považuje za bezúročný a bez poplatkov).

60. V písomnej zmluve o spotrebiteľskom úvere musí byť preto určite a zrozumiteľne (§ 37 ods. 1 OZ), okrem ďalších náležitostí, v zmysle ust. § 9 ods. 2 ZoSU určená:

g) podmienky upravujúce jeho čerpanie - teda „Akým spôsobom a kedy spotrebiteľ dostane peniaze“ (viď formulár pre štandardné informácie o spotrebiteľskom úvere, ktorý je uvedený v prílohách č. 3 a 4 tohto zákona, a obsahuje niektoré vysvetľujúce informácie),

i) úroková sadzba spotrebiteľského úveru - ktorou je podľa § 2 písm. j) ZoSU úroková sadzba vyjadrená ako fixné alebo variabilné percento, a súčasne podmienky ktoré upravujú jej uplatňovanie - ktorými sa, vychádzajúc z podstaty a zmyslu úročenia, rozumejú všetky podmienky tak aby bolo zrejmé ako, resp. z akej sumy a odkedy (napr. či už od dojednania úveru - rezervácie peňažných prostriedkov, alebo od reálneho poskytnutia peňažných prostriedkov v prospech dlžníka, alebo až od určitého iného času v prípade dojednania dočasného bezúročného obdobia) a dokedy sa má uplatňovať (napr. do stanoveného času splatnosti, alebo do vrátenia, alebo inak), a to tak, aby bola jasne určiteľná povinnosť platenia úrokov (napr. aj v situácii prípadného predčasného alebo oneskoreného vrátenia peňažných prostriedkov). Len takýto výklad požiadavky zákona totiž spĺňa účel spotrebiteľského práva, a to jednak venovať zvýšenú pozornosť ochrane spotrebiteľa (ktorý by nemal byť zavádzaný a mal by mať čo najviac informácií umožňujúcich mu - pred, ale i dodatočne po poskytnutí úveru - čo najlepšie posúdiť situáciu a urobiť rozhodnutie ohľadom uzavretia zmluvy a následne aj spôsobu, resp. rýchlosti splácania úveru), a tiež preto, že len pri vyššie uvedenom riadnom vymedzení uplatňovania úrokovej sadzby (úročenia) je možné kedykoľvek (i v priebehu splácania) určiť obsah právneho vzťahu, t.j. výšku zostávajúcej istiny, úrokov a ostatných poplatkov.

61. Prax, a ako vyplýva z ust. § 9 ods. 2 písm. l) a m) ZoSU aj zákon (rozlišujúci minimálne splácanie s amortizáciou istiny alebo bez), totiž pozná rôzne spôsoby splácania úveru. Napríklad poskytnuté peňažné prostriedky (istina) sa môžu splácať na začiatku a úroky až na konci, prípadne naopak, alebo sa úroky a poplatky strhnú ihneď z celkovej výšky spotrebiteľského úveru (pozri napr. vysvetlivky k položke 2C formulára o zmluvných podmienkach podľa vyhl. č. 620/2007 Z.z. v pôvodnom znení), prípadne sa istina spláca spolu s úrokmi v rôznych kombináciách (čo navonok nevylučuje rovnakú resp. nemennú výšku celkovej splátky), či už s pevnou splátkou istiny a sumy úroku, resp. podľa ich rôzne stanoveného podielu, alebo sa amortizuje celkovými rovnomernými tzv. anuitnými splátkami, pri ktorých sa plynule mení výška a pomer splátky istiny a úroku. Spôsob úročenia a splácania úveru a jeho jednotlivých častí musí byť preto vyjadrený určitým a zrozumiteľným spôsobom vylučujúcim pochybnosti o obsahu povinnosti splácať jeho jednotlivé položky (vrátane postupu jej splnenia). Na spotrebiteľský úver sa totiž nevzťahujú automaticky obvyklé všeobecné subsidiárne pravidlá úročenia a splácania podľa dispozitívnych ustanovení OBZ (v zmysle ust. § 9 ods. 2 ZoSU v spojení s ust. § 11 ods. 1 ZoSU), a úroky, resp. výška úrokov (úroková sadzba), podmienky jej uplatňovania a podmienky splácania istiny, úrokov a iných poplatkov musia byť výslovne písomne dohodnuté, resp. určené v zmluve o spotrebiteľskom úvere. Inak sa úver považuje za bezúročný a bez poplatkov, a veriteľ nárok na úroky a poplatky nemá.

62. Pre úplnosť treba uviesť, že časť obsahu zmluvy síce možno určiť aj odkazom na obchodné podmienky, nemalo by sa to však týkať podstatných náležitostí zmluvy (ale len dojednaní technického a vysvetľujúceho charakteru), keďže tieto informácie sa musia povinne uvádzať spotrebiteľovi už v predzmluvnom formulári pre štandardné informácie o spotrebiteľskom úvere (§ 4 ods. 2 ZoSU), a nič by preto, v prípade poctivého prístupu veriteľa, nemalo brániť tomu uviesť ich aj priamo v zmluve (mutatis mutandis aj nález ÚS ČR citovaný nižšie). Okrem toho tiež platí, že stanovenie časti obsahu zmluvy odkazom na obchodné podmienky nemôže byť ani neprimerane všeobecné (nestačí iba zmienka o obchodných podmienkach), pretože ak má byť súčasťou zmluvy (ako prejavu vôle), platia preňho, ak sa s ním majú spájať právne účinky, rovnaké pravidlá ako aj pre iné právne úkony. Časť obsahu zmluvy, ktorú tento odkaz určuje (poukazom na obchodné podmienky), by sa mala preto stanoviť konkrétne (určite a zrozumiteľne, § 37 ods. 1 OZ) tak, aby bolo zrejme úpravu ktorej časti zmluvy (práv a povinností) treba hľadať a vykladať na inom mieste (napr. v obchodných podmienkach), písomne (§ 9 ods. 1 ZoSu), a zároveň aj nie menším písmom ako iná časť takejto zmluvy (§ 53c OZ). V tomto prípade tomu tak nebolo.

63. V tejto súvislosti súd tiež pripomína, že určitosti a zrozumiteľnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere ako dvojstranného právneho úkonu nesvedčí ani rozsiahlosť a neprehľadnosť textu obchodných podmienok napísaná drobným písmom so súčasným zakomponovaním viacerých podstatných zmluvných náležitostí zmluvy o úvere na ich viacerých miestach. Inými slovami vo vzťahu k ich platnosti súd zdôrazňuje, že v prípade konfliktu záujmov spotrebiteľa a jeho zmluvného partnera je potrebné poskytnúť vyššiu mieru ochrany spotrebiteľovi ako slabšej zmluvnej strane. V kontexte s týmto princípom je potrebné posúdiť aj úverové zmluvné podmienky. Tie zásadne nesmú slúžiť tomu, aby do nich často v neprehľadnej, zložitej formulovanej a malým písmom napísanej forme skryl zmluvný partner spotrebiteľa podmienky, ktoré sú podstatné, a o ktorých môže predpokladať, že uniknú jeho pozornosti. Pokiaľ tak učiní, čo sa stalo zrejme aj v tomto prípade, spreneverí sa princípu dôvery a preto takému jednaniu nemožno priznať právnu ochranu pre rozpor s dobrými mravmi (§ 3 ods. 1 OZ).

64. K tomu možno poukázať aj na právny záver uvedený v náleze Ústavného súdu ČR z 11.11.2013, sp. zn. I.ÚS 3512/11. Podľa neho v rámci spotrebiteľských zmlúv dojednaní o zmluvnej pokute (argumentum a minori ad maius tým skôr o predmete hlavného záväzku resp. o podstatných náležitostiach zmluvy, pozn. súdu) v zásade nemôžu byť súčasťou tzv. všeobecných zmluvných podmienok, ale len spotrebiteľskej zmluvy samotnej (na ktorú spotrebiteľ pripája svoj podpis). Ústavný súd zdôraznil, že dodávateľ sa má chovať k spotrebiteľovi, ktorý je slabšou zmluvnou stranou poctivo, v opačnom prípade mu nie je možné poskytnúť právnu ochranu. Zásada poctivosti sa prejavuje aj tým, že zmluvné dojednanie nesmú byť umiestnené v oddieloch, ktoré vzbudzujú dojem nepodstatného charakteru. Obchodné podmienky v spotrebiteľských zmluvách majú slúžiť predovšetkým k tomu, aby nebolo nevyhnutné do každej zmluvy prepisovať dojednanie technického a vysvetľujúceho charakteru, a naopak nesmú slúžiť k tomu, aby do nich v často neprehľadnej, zložitej formulovanej a malým písmom písanej forme skryl dodávateľ dojednanie, ktoré sú pre spotrebiteľa nevýhodné a o ktorých predpokladá, že pozornosti spotrebiteľa zrejme uniknú.

65. Vzhľadom na to, že samotná zmluva resp. text zmluvy o spotrebiteľskom úvere, na ktorý spotrebiteľ pripojil svoj podpis, neobsahuje (ad 1.) podmienky upravujúce čerpanie úveru - teda „Akým spôsobom a kedy spotrebiteľ dostane peniaze“, (ad 2.) úrokovú sadzbu spotrebiteľského úveru - ktorou je podľa § 2 písm. j) ZoSU úroková sadzba vyjadrená ako fixné alebo variabilné percento, ktoré sa na ročnom základe uplatňuje z výšky čerpaného spotrebiteľského úveru) a ďalej tiež ani (ad 3.) podmienky upravujúce uplatňovanie úrokovej sadzby - ktorými sa, vychádzajúc z podstaty a zmyslu úročenia, rozumejú všetky podmienky tak aby bolo zrejmé ako, resp. z akej sumy a odkedy (napr. či už od dojednaní úveru - rezervácie peňažných prostriedkov, alebo od reálneho poskytnutia peňažných prostriedkov v prospech dlžníka, alebo až od určitého iného času v prípade dojednaní dočasného bezúročného obdobia) a dokedy sa má uplatňovať (napr. do stanoveného času splatnosti, alebo do vrátenia, alebo inak), a to tak, aby bola jasne určiteľná povinnosť platenia úrokov (napr. aj v situácii prípadného predčasného alebo oneskoreného vrátenia peňažných prostriedkov), poskytnutý spotrebiteľský úver sa preto v zmysle ust. § 11 ods. 1 písm. a) ZoSU považuje za bezúročný a bez poplatkov, a teda veriteľ právo na ich úhradu nemal. Tým sa majú na mysli nepochybne všetky úroky a poplatky vzťahujúce sa k tomuto úveru.

66. Vzhľadom na to súd považoval túto žalobu za dôvodnú aj v časti o vydanie bezdôvodného obohatenia, a preto žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi jeho sumu v rozsahu rozdielu medzi peňažnými prostriedkami, ktoré žalobcovi na základe zmluvy o úvere v sume 350,- Eur zrejme poskytol (a na ktorých vrátenie tak mal nárok) a tými, ktoré žalobca na tento úver v jeho prospech vo výške 577,50 Eur celkovo uhradil, teda vo výške 227,50 Eur. Pokiaľ ide o úroky z omeškania spojené s vydaním bezdôvodného obohatenia (uplatnené odo dňa nasledujúceho po doručení žaloby žalovanému), nakoľko čas splnenia tohto dlhu nie je ustanovený právnym predpisom a žalobca žalovaného o jeho vydanie osobitne nepožiadaval, v zmysle ust. § 563 OZ bol žalovaný povinný vydať žalobcovi toto bezdôvodné obohatenie nasledujúceho dňa po doručení žaloby (doručenej mu 25.1.2016), od ďalšieho dňa je v omeškani s plnením tohto peňažného dlhu, a preto je povinný platiť žalobcovi z dlžnej sumy aj úroky z omeškania. Súd preto žalobcovi priznal uplatnenú sumu bezdôvodného obohatenia spolu so zákonnými úrokmi z omeškania v zmysle ust. § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka a § 3 nar. vlády Slovenskej za čas po jeho splatnosti vo výške o osem percentuálnych bodov vyššej než bola základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky platná k prvému dňu omeškania tak, ako je uvedené výrokovej časti tohto rozsudku.

67. Námietku premlčania súd neuznal, nakoľko subjektívna premlčacia doba sa má v zmysle rozhodnej (vzhľadom na nemožnosť dovolacieho prieskumu z dôvodu nízkej hodnoty sporu) a prevažujúcej praxe Krajského súdu v Prešove /podľa ktorej „Každý je povinný poznať právo, no nikomu nemožno nanútiť povinnosť, aby to vedel aj správne aplikovať. Zákon pre začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby predpokladá to, kedy sa dotknutá osoba dozvedela o bezdôvodnom obohatení a kto ho získal. Nie teda čas, od kedy sa dozvedieť mala a mohla s poukazom na to, že mala poznať právo“ (rozsudok KS PO sp. zn. 20Co/3/2020), „Relevanciu má teda to, od kedy sa dotknutá osoba dozvie, že plniť nemala a nie že plnila“, a že „... pre začiatok plynutia subjektívnej doby je rozhodujúce poznanie skutkových okolností (ani nie tak právneho posúdenia), no okolností nie zo zmluvy, ale okolností z porušenia práva, v danom prípade z bezdôvodného obohatenia (okolnosť, že došlo k porušeniu zákona, o výške bezdôvodného obohatenia a príčinnej súvislosti medzi prvými dvoma okolnosťami)“ (rozsudok KS PO sp. zn. 20Co/1/2019, obdobne aj sp. zn. 7Co/112/2019, a mnohé ďalšie) počítat od doby, kedy sa žalobca o možnosti vydania bezdôvodného obohatenia dozvedel prvýkrát, čo odvolací súd pri nedostatku iných zistení odvíja až od času konzultácie spotrebiteľa ohľadom zmluvy so združením HOOS, pričom táto konzultácia bola v danom prípade, podľa nespochybnených tvrdení žalobcu, vykonaná menej než dva roky pred podaním žaloby. Aj z hľadiska objektívnej premlčacej doby lehota na podanie žaloby bola zachovaná, nakoľko bezdôvodné obohatenie v danom prípade vzniklo aj na základe neprijateľnej zmluvnej podmienky, vzhľadom na čo je potrebné v danom prípade aplikovať 10 ročnú premlčaciu lehotu, keďže podľa rozsudku SD EU z 22. apríla 2021 C-485/19 Profi Credit Slovakia, ECLI:EU:C2021:313 „Zásada efektivity sa má vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá stanovuje, že na žalobu podanú spotrebiteľom o vrátenie súm neoprávnene zaplatených v rámci plnenia zmluvy o úvere na základe nekalých podmienok v zmysle smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách alebo na základe podmienok, ktoré sú v rozpore s požiadavkami smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS, sa vzťahuje trojročná premlčacia lehota, ktorá začína plynúť odo dňa, keď došlo k bezdôvodnému obohateniu.

68. O náhrade trov konania súd rozhodoval v zmysle ust. § 262 ods. 1 CSP, podľa ktorého o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. Podľa § 255 ods. 1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Podľa § 262 ods. 2 CSP o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

69. Žalobca bol v konaní proti žalovanému úspešný v celom rozsahu, preto mu súd voči žalovanému priznal nárok na plnú náhradu trov konania potrebných na účelné uplatňovanie tohto práva v rozsahu 100 %. O výške náhrady trov konania rozhodne súd samostatným uznesením.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia. Odvolanie sa podáva na súde, proti rozhodnutiu ktorého smeruje.

Podľa § 363 CSP v odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (§ 127 ods. 1 CSP) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Podľa § 364 CSP rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 365 ods. 1 CSP odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 365 ods. 2 CSP odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Podľa § 365 ods. 3 CSP odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona.